

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДУІТЗ

Протокол № 5 від 25.12 2024р.

Введено в дію наказом ректора
№ 91-од-218 від 25.12 2024 р.

Олександр НАЗАРЕНКО



ПОЛОЖЕННЯ
про реалізацію права на вільний вибір
навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти
Державного університету інтелектуальних
технологій і зв'язку

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін	5
3.	Алгоритм підготовки та вибору вибіркових навчальних дисциплін	6
4.	Обробка результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп/потоків	8
5.	Процедура перезарахування кредитів	9
6.	Прикінцеві положення	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про реалізацію права на вільний вибір освітніх компонент здобувачами вищої освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку (далі – Положення) регламентує порядок забезпечення здобувачам першого (бакалаврський) та другого (магістерський) рівнів освіти права вільного вибору освітніх компонент в Державному університеті інтелектуальних технологій і зв'язку (далі – ДУІТЗ) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Положення про організацію освітнього процесу в ДУІТЗ.

1.2. Положення розроблено з метою реалізації процедури формування каталогу вибіркового дисциплін (далі – Каталог), вибору та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) освітніх компонент із розділу вибіркового для I-го (бакалаврський) та II-го (магістерський) рівнів вищої освіти.

1.3. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу, що гарантує здобувачу вищої освіти побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4. Освітня програма підготовки здобувачів складається з розділів обов'язкових і вибіркового освітніх компонент. До розділу обов'язкових освітніх компонент входять навчальні дисципліни, які забезпечують визначені освітньою програмою (стандартом вищої освіти) результати навчання та є обов'язковими для вивчення усіма здобувачами. До розділу вибіркового освітніх компонент включено вибірково навчальні дисципліни, які здобувачі обирають самостійно із запропонованого каталогу.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які вводяться для задоволення освітніх і кваліфікаційних компетентностей здобувачів, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, врахування регіональних потреб тощо.

1.6. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус.

1.7. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здобувачу:

- побудувати індивідуальну траєкторію навчання;
- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- здобути додаткові результати навчання.

1.8. Каталог – це перелік дисциплін вільного вибору для здобувачів, який розміщується на офіційному Web-сайті ДУІТЗ.

1.9. Для реалізації здобувачами права вибору вибіркового навчальних дисциплін, ефективного планування та якісної організації освітнього процесу,

Каталог складається (переглядається) на кожен навчальний рік.

1.10. На початку навчального року Навчальний відділ формує Каталог, за поданнями завідувачів кафедрами з переліком пропонованих вибіркового дисциплін. Завідувачі кафедрами забезпечують підготовку викладачами відповідного навчально-методичного комплексу навчальних дисциплін, які включаються до Каталогу.

1.11. Вибіркові навчальні дисципліни, які рекомендуються для вивчення в наступному навчальному році формуються у загальноуніверситетський Каталог окремо для кожного рівня вищої освіти, який розміщується на офіційному Web-сайті ДУІТЗ до 31 грудня поточного року.

1.12. Розміщення Каталогу на офіційному Web-сайті ДУІТЗ забезпечують навчальний та навчально-методичний відділи.

1.13. Перелік вибіркового навчальних дисциплін на наступний навчальний рік може змінюватися, доповнюватися, відповідно до результатів опитування здобувачів, стейкхолдерів, тощо.

1.14. Здобувач обирає дисципліни відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного року та семестру навчання. При цьому здобувач має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших ступенів вищої освіти, за деканом факультету та викладачем відповідної дисципліни.

1.15. Результати вибору здобувачем навчальних дисциплін на кожен навчальний рік вносяться в Навчальну картку здобувача (далі - Навчальна картка), яка включає всі обов'язкові та вибірково компоненти з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення дисциплін, що визначають зміст освітньої програми за певною спеціальністю.

1.16. Навчальні дисципліни, які внесені до Навчальної картки, є обов'язковими для вивчення.

1.17. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня "Бакалавр" на основі національної рамки кваліфікацій 5 за скороченим терміном навчання можуть бути перезараховані вибірково дисципліни за рахунок фактично вивчених дисциплін.

1.18. Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті» навчальні дисципліни, вивчені в університетах-партнерах за програмами академічної мобільності, а також позакредитні дисципліни, які вивчені в ДУІТЗ чи освітні курси, освоєні шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути зараховані як вибірково дисципліни відповідно до освоєного обсягу кредитів.

1.19. У разі поновлення, переведення здобувача перезарахування кредитів вибіркового навчальних дисциплін здійснюється згідно «Положення про порядок визначення та ліквідації академічної різниці особами, що

поновлюються або переводяться до ДУІТЗ». Перезарахування кредитів здійснюється за рахунок фактично вивчених навчальних дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

1.20. Вибір дисциплін вибіркової частини освітньої програми повинен відповідати принципам альтернативності (не менше двох рівноцінних альтернатив на кожну позицію вибору), змагальності (здобувачі здійснюють вибір після ознайомлення з силабусами, презентаціями навчальних дисциплін, викладачами) та академічної відповідальності (не допускати нав'язування здобувачам певних навчальних дисциплін в інтересах кафедр та окремих викладачів).

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Положення забезпечує реалізацію права здобувача на вибір навчальних дисциплін у межах передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та навчальним планом. Обсяг вибіркового навчального дисциплін становить не менше 25% загального обсягу відповідної освітньої програми за якою навчається здобувач на відповідному рівні вищої освіти.

2.2. Обсяг дисципліни вільного вибору становить 6 кредитів ЄКТС.

2.3. Вибіркові навчальні дисципліни можуть пропонувати всі викладачі, які мають професійну кваліфікацію, що відповідає змісту пропонованої дисципліни. Щоб запропонувати вибірккову дисципліну, необхідно розробити силабус, навчально-методичний комплекс та презентацію навчальної дисципліни.

2.4. Перелік вибіркового навчального дисциплін кафедри затверджується на засіданні відповідної кафедри.

2.5. Для включення вибіркового навчального дисциплін до Каталогу завідувач кафедри до 30 листопада поточного навчального року подає до навчального відділу службову записку з затвердженим переліком навчального дисциплін та силабуси вибіркового навчального дисциплін.

2.6. Після затвердження переліку вибіркового навчального дисциплін, протягом першого місяця весняного семестру, за погодженням з деканатами факультетів, представниками навчального та навчально-методичного відділів, представники кафедр можуть проводити презентації, оглядові лекції, готувати інформаційні матеріали по своїм вибіркковим дисциплінам для здобувачів. Розміщують інформацію на стендах кафедри, сторінці кафедри та факультету, сайті ДУІТЗ, поширюють її у соціальних мережах тощо.

2.7. Після ознайомлення зі змістом вибіркового дисциплін та Каталогом деканати факультетів, представники навчального та навчально-методичного відділів проводять зібрання здобувачів та пропонують визначитися із вибором вибіркового навчального дисциплін на наступний рік шляхом проходження

опитування яке проводиться з використанням цифрових сервісів.

2.8. Після ознайомлення з презентаційними матеріалами та Каталогом здобувачі проходять опитування для вибору вибіркового навчального дисциплін на наступний рік.

2.9. Навчальні групи для вивчення вибіркового навчального дисциплін формуються за наявності не менше 20-ти осіб для здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти та 15-ти осіб для здобувачів другого (магістерський) рівня вищої освіти. Виняток становлять малокомплектні групи, які обирають фахові дисципліни відповідно до наповненості групи здобувачів певного курсу, спеціальності (освітньої програми), кількість здобувачів у групі такої вибіркової дисципліни може бути меншою за визначений обсяг.

2.10. Навчальні заняття з вибіркового дисциплін проводяться в четвер та п'ятницю згідно затвердженого розкладу занять.

2.11. Організацію вибору вибіркового навчального дисциплін забезпечують навчальний та навчально-методичний відділи.

2.12. Зарахування здобувачів на вивчення вибіркового дисциплін проводять наказом ректора по університету за результатами альтернативного вибору навчального дисциплін, що проводиться шляхом опитування здобувачів через цифрові сервіси, що забезпечує прозорість і відкритість вибору.

2.13. Узагальнена інформація про результати вибору здобувачами тих чи інших навчального дисциплін є підставою для включення цих дисциплін у розрахунок навантаження відповідних кафедр на навчальний рік (семестр).

3. АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ТА ВИБОРУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Процедурі вибору здобувачами навчального дисциплін передують їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями запису на вивчення запропонованих навчального дисциплін та з умовами формування навчального груп/потоків для вивчення вибіркового навчального дисциплін Каталогу.

3.2. До початку процесу обрання здобувачами навчального дисциплін науково-педагогічні працівники кафедри, що забезпечують викладання навчального дисциплін Каталогу, можуть проводити (у позанавчальний час) для здобувачів презентації запропонованих для вибору дисциплін згідно графіку, затвердженого навчальним відділом. Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, процедури вибору тощо.

3.3. Вибір навчального дисциплін із Каталогу здійснюють:

- здобувачі денної форми навчання першого (бакалаврський) рівня вищої освіти проходять опитування для вибору дисциплін протягом другого місяця весняного семестру. Обрані дисципліни вивчатимуться в наступному навчальному році (відповідно до

- освітньо-професійної програми);
- здобувачі заочної форми навчання першого (бакалаврський) рівня вищої освіти проходять опитування для вибору дисциплін під час осінньої заліково-екзаменаційної сесії. Обрані дисципліни вивчатимуться в наступному навчальному році (відповідно до освітньо-професійної програми);
 - здобувачі денної форми навчання другого (магістерський) рівня вищої освіти проходять опитування для вибору дисциплін на початку осіннього семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання та у осінньому семестрі наступного року (відповідно до освітньо-професійної або освітньо-наукової програми);
 - здобувачі заочної форми навчання другого (магістерський) рівня вищої освіти проходять опитування для вибору дисциплін під час осінньої заліково-екзаменаційної сесії першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання та у осінньому семестрі наступного року (відповідно до освітньо-професійної або освітньо-наукової програми);

Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.4. Не пізніше двох тижнів до початку вибору навчальний та навчально-методичний відділи оприлюднюють Каталог, а також повідомляють про дати проведення вибору.

3.5. Вибір триває не менше трьох робочих днів з використанням цифрових сервісів для проведення опитування здобувачів. Якщо здобувач із поважних причин не зміг вчасно здійснити вибір, то він повинен звернутися до відповідального за організацію вибору із заявою для реєстрації на вивчення обраних ним дисциплін (Додаток А). Якщо здобувач вчасно не скористався правом вибору, то навчальний відділ має право визначити вибірккову навчальну дисципліну, яка є оптимальною щодо кількісного наповнення груп для вивчення вибірккових дисциплін.

3.6. Процедура вибору навчальних дисциплін з Каталогу реалізується через використання цифрових сервісів для проведення опитування здобувачів та включає наступні етапи:

- 1) Перша хвиля вибору: здійснення здобувачами вибору дисциплін для вивчення у наступному навчальному році. Тривалість етапу - не менше ніж тиждень. Етап контролюється навчальним відділом, деканатом та кураторами груп з метою забезпечення участі всіх здобувачів у процедурі вибору дисциплін.
- 2) Здійснення навчальним відділом попереднього опрацювання результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп/потоків для їх вивчення з урахуванням встановленої мінімальної чисельності здобувачів в навчальній групі/поточі.

- 3) Підтвердження здобувачу його вибору навчальних дисциплін із Каталогу або повідомлення про неможливість формування групи/потоків для вивчення обраної ним навчальної дисципліни та переведення на другу хвилю вибору.
- 4) Друга хвиля вибору: здійснення здобувачами вибору з переліку дисциплін Каталогу, за якими на першому етапі сформовано навчальні групи/потоки.
- 5) Остаточне опрацювання результатів вибору дисциплін (затвердження результатів вибору) та корегування складу навчальних груп/потоків для їх вивчення.

3.7. У разі неможливості формування навчальної групи/потоків для вивчення певної дисципліни Каталогу, здобувачам надається можливість або здійснити повторний вибір - приєднавшись до вже сформованих навчальних груп/потоків (друга хвиля вибору), або опанувати обрану дисципліну індивідуально з використанням змішаної форми навчання та індивідуальних консультацій (можливість надається за обґрунтованою заявою здобувача та рішенням кафедри, яка забезпечує викладання цієї дисципліни).

3.8. Після завершення вибору відповідальний за організацію вибору оприлюднює списки сформованих груп для вивчення вибіркового навчального дисциплін на сайті ДУІТЗ у відповідному розділі.

4. ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРУ ДИСЦИПЛІН ТА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ГРУП/ПОТОКІВ

4.1. Остаточна інформація щодо обраних здобувачами дисциплін із Каталогу, кількості груп/потоків, їх особовий склад тощо, враховується навчальним відділом при плануванні навчального навантаження кафедр на наступний навчальний рік.

4.2. Остаточна інформація щодо обраних здобувачами дисциплін із Каталогу, кількості груп/потоків, їх особовий склад тощо, передається відповідальною особою від навчального відділу:

- до деканату факультету для формування відомостей успішності та заповнення Навчальних карток здобувачів;
- на кафедри, за якими закріплено викладання обраних навчальних дисциплін, для формування навчального навантаження відповідним НПП.

4.3. Навчальні групи для вивчення вибіркового навчального дисциплін заочною формою навчання мають бути чисельністю не менше:

- 20 осіб для здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти;
- 15 осіб для здобувачів другого (магістерський) рівня вищої освіти.

4.4. Обмеження щодо мінімальної чисельності навчальної групи для вивчення вибіркового дисциплін, які визначені пунктом 4.3 цього положення:

- може бути змінено для дисциплін Каталогу за рішенням

навчального відділу з метою оптимізації планування навчального навантаження та розкладу занять;

- не поширюються на ті випадки, коли навчальну дисципліну із Каталогу обрали всі здобувачі, які навчаються за певною освітньою програмою або порушення встановленої чисельності не призводить до перевищення максимального навчального навантаження НПП відповідної кафедри.

4.5. Здобувач, який не скористався своїм правом вибору, може бути записаний на вивчення навчальних дисциплін, обраних гарантом, деканом або завідувачем випускової кафедри для оптимізації навчальних груп/потоків.

4.6. У випадку, якщо здобувач із поважних причин не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до навчального відділу із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши документи, які засвідчують поважність причин. Заява на зміну вибіркової дисципліни у сформованому індивідуальному навчальному плані має подавати не пізніше ніж за місяць до початку семестру, в якому викладається ця дисципліна.

4.7. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки вибір дисциплін здійснюється відповідно до навчального плану з переліку дисциплін за якими сформовано навчальні групи/потоки на поточний навчальний рік та з урахуванням діючого розкладу занять.

4.8. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

4.9. Розклади занять для вивчення обраних навчальних дисциплін з Каталогу формуються навчальним відділом ДУІТЗ.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

5.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти перезарахування кредитів вибіркових навчальних дисциплін здійснюється згідно Положення про порядок визначення та ліквідації академічної різниці особами, що поновлюються або переводяться до ДУІТЗ.

5.2. Перезарахування кредитів здійснюється за рахунок фактично вивчених навчальних дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

5.3. Здобувачам учасникам програм академічної мобільності може бути дозволено зарахувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому ЗВО - партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в ДУІТЗ.

5.4. Компетентності отримані шляхом неформальної та інформальної освіти можуть перезараховуватись при вивченні вибіркових дисциплін відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання

отриманих у неформальній освіті.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення розглядається і схвалюється Вченою радою Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку та вводиться в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються Вченою радою Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку за поданням гаранта, декана факультету, завідувача кафедрою та вводяться в дію наказом ректора.

6.3. Це Положення набуває чинності з дня введення його в дію наказом ректора університету.

Начальнику навчального відділу

Здобувач вищої освіти

ОПП « _____ »

(назва освітньої програми)

_____ року навчання, групи _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Заява

Прошу Вас включити до мого індивідуального навчального плану наступні вибіркові дисципліни ОПП « _____ ».

(Назва ОПП)

семестри		
Назва дисципліни з каталогу	Кількість кредитів	Відмітка про обрання дисципліни з каталогу

* - обрані дисципліни відмітити

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(Прізвище та ініціали)